

rivayetlerinde özellikle bu hususa dikkat çekerek (a.g.e., II, 202-203). Onun kıyasa karşı olduğuna dair rivayetleri, daha sonraki dönemde belirginleşen fıkıh usulündeki kıyas metoduna değil sünnet karşısında ileri sürülmüş kıyasa ve bid'atla karşı olduğu şeklinde anlamak gerekir (Dârimî, "Muḥaddime", 22). Şüreyh adı, Hz. Ömer tarafından kendisine gönderilen mektuplar dolayısıyla da kaynaklarda sıkça geçer. Usul hukuku bakımından oldukça önemli olan bir mektuba göre Hz. Ömer onu Kûfe kadılığına tayin edince kendisine davalara kitap, sünnet ve icmâ içinde çözüm aradıktan sonra bula mazsa re'y ihtihadına başvurmasını tavsiye etmektedir (metni için bk. Dârimî, "Muḥaddime", 20; Nesâî, "Âdâbü'l-kuḍât", 11; Vekî, II, 189-190). Urve el-Bârîki eliyle gönderilen diğer bir mektupta ise kanun niteliğinde beş madde yer almaktadır (metni için bk. Abdürrezzâk es-San'ânî, IX, 394; Fesevî, III, 393-394; Vekî, I, 299; II, 193).

Şüreyh, Kûfe fıkıh ekolünün tâbiîn neslindeki Alkame b. Kays, Esved b. Yezîd, Mesrûk b. Ecda', Abîde es-Selmânî, İbrâhim en-Nehaî gibi büyük otoritelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Gerek yargı alanındaki uygulamalarıyla gerekse ihtihadlarıyla Irak fıkıh ekolü üzerinde etkili olmuş ve yaptığı birçok fikhî ihtihad Hanefî fıkıh geleneği içinde yaşamıştır (meselâ bk. Serahsî, XII, 52; XVI, 121, 145; XXVII, 146). Hanefî mezhebinde tâbiîn görüşlerinin hüküm kaynağı olarak görülmeyeceği yaklaşımı ağırlıklı olmakla birlikte ikinci bir yaklaşıma göre başkalarıyla birlikte kendisine daha sahâbe döneminde fetva verme yetkisi tanınmış olan Şüreyh'in özellikle meşhur hükümleri sahâbe görüşü gibi değerlendirilip birçok yerde hadis diye nitelendirilmiş (a.g.e., XI, 18, 53; XVI, 145; XXVII, 14; Sadrüşşehîd, III, 169, 186-188) ve bazı uygulamaları kıyas karşısında istisnanın esas alınmasının gerekçesini teşkil etmiştir (Serahsî, XVI, 147; XXVII, 8). Fakat Şüreyh'in bir tek şahit ve davacının yeminiyle hüküm vermek gibi Irak fıkıh ekolünce benimsenmeyen uygulamaları da mevcuttur. Fetva-kazâ ayırımı yapan ilk müctehidlerden olan Şüreyh kadılık vazifesi yanında fetva da vermiş, ancak kadı iken kendisine fetva sorulunca görevini hatırlatarak fetva veremeyeceğini belirtmiştir.

İslâm yargı sisteminin kuruluşunun ilk safhalarında görev yapan Şüreyh, ihtihadları ve uygulamalarıyla bu müessesenin oluşumuna önemli katkılar sağlamıştır.

Sonraki dönemlerde tedvin edilen fıkıh kitaplarının muhâkeme usulü hukukuna ilişkin bölümlerinde onun uygulamalarına sık sık atıfta bulunulması bu katkının bir göstergesidir. Görüş ve uygulamalarına ayrıca hadis kaynaklarında da yer verilmektedir (Wensinck, VIII, 118). Vekî, *Aḥbârü'l-kuḍât* adlı eserinde Şüreyh'in biyografisine geniş yer ayırarak onun rivayetlerini, Hz. Ömer'den aldığı mektupları, kazâî uygulamalarını, fikhî görüşlerini ve bazı şiirlerini zikretmiştir (II, 189-398). Kâsım Süleyman b. Abdullah b. Süleyman tarafından *el-Kâdî Şüreyh: Fıkıhuhü ve kazâ'üh* adıyla Câmiatü'l-İmâm Muhammed b. Suûd el-İslâmiyye'de bir doktora çalışması yapılmıştır (Riyad 1406).

Şüreyh, "kişilerin fizikî yapılarında hareketle haklarında yargıda bulunma uzmanlığı" anlamındaki kyâfe (fizyonomi) ilmini bilir. Zeki, anlayışlı, bilgili, sağlam karakterli, mizahçı ve şair bir kişiliğe sahipti. Davalara normal zamanlarda camide, yağmurlu günlerde ve bayramlarda ise evinde bakardı. Yargılama sırasında özel bir cübbe giyer, beyaz sarık sarardı. Dava esnasında yanında Ebû Amr eş-Şeybânî, Abîde es-Selmânî, Mesrûk b. Ecda' gibi görüşlerine başvurabileceği kişiler hazır bulunurdu. Oğlunun ölümünün ertesi günü görevi başına dönecek kadar işine bağlı olan Şüreyh bir davaya bakmak üzere oturduğu zaman yanı başında bir kişi, "Ey millet! Bilin ki mazlum destek, zalim ise cezalandırılma bekler. Buyurun, Allah size merhamet eylesin!" diye seslenirdi. İlk dönemlerdeki birçok kadının aksine Şüreyh görevinden dolayı ücret alırdı (Vekî, II, 227). Hz. Ömer ona aylık 100, Hz. Ali 500 dirhem maaş bağlamış, Abdülmelik b. Mervân da onu kadılığa getirince 10.000 dirhem ve 300 cerîb verilmesini emretmişti.

Şüreyh'in biyografisi hakkındaki bazı ayrıntıların çelişkili olmasından yola çıkan Henri Lammens, Emile Tyan, Joseph Schacht ve Charles Pellat gibi şarkiyatçılar onun biyografisinde efsanevi unsurların bulunduğunu ileri sürmüşlerdir. Ayrıca Schacht, Şüreyh'e nisbet edilen görüş ve rivayetleri tamamen düzmece ve mer'î hukuk ekollerinin kendi görüşlerini geriye doğru ilk otoritelere yansıtma eğiliminin bir ürünü sayar. Ancak zamanında İslâm dünyasının önde gelen merkezlerinden birinde yarım asrı aşkın bir süre görev yapan ve kadı prototipinin oluşumunda önemli bir konumda olan Şüreyh'in sayısız davaya bakmış olması ve bunlardan birkaç yüzünün özetinin ve şahsı hakkın-

da birçok ayrıntının kaynaklarda yer alması yadırganacak bir durum değildir. Nitekim Fuat Sezgin ve Harold Motzki gibi araştırmacılar bu iddiaya karşı çıkmışlardır.

BİBLİYOGRAFYA :

Dârimî, "Ferâiz", 108, "Muḥaddime", 20, 22; Nesâî, "Âdâbü'l-kuḍât", 11; Abdürrezzâk es-San'ânî, *el-Muṣannef* (nşr. Habîbürrahmân el-A'zamî), Beyrut 1403/1983, IX, 394; İbn Sa'd, *et-Tabakât*, VI, 34, 82-83, 94, 131-145; Yahyâ b. Maîn, *et-Târîh*, II, 250-251; Halife b. Hayyât, *et-Târîh* (Ömerî), s. 155, 179, 200, 227-228, 256, 269, 296, 301; Ahmed b. Hanbel, *el-Fîel* (Koçyiğit), I, 133, 236, 352; II, 21, 39, 361; Buḥârî, *et-Târîhü'l-kebîr*, IV, 228-229; İcî, *es-Şikâḥ*, s. 216-217; İbn Kuteybe, *el-Ma'ârif* (Ukkâşe), s. 433-434, 558; Fesevî, *el-Ma'rife ve't-târîh*, I, 218; II, 586-589; III, 76, 183, 217, 389, 393-394, 468, 545; Vekî, *Aḥbârü'l-kuḍât*, I, 5, 57, 297-301, 304, 306; II, 189-402, 408; III, 116, 120; Taberî, *Târîh* (Ebû'l-Fazl), IV, 101, 145, 241; V, 270, 289, 349-350, 361, 367-368, 582; VI, 34, 321, 324; Tahâvî, *Muḥtaşaru l-İhtilâfi'l-umamâ* (nşr. Abdullah Nezir Ahmed), Beyrut 1416/1995, III, 331; İbn Ebû Hâtim, *el-Cerh ve't-ta'dîl*, IV, 332-333; Ebû Nuaym, *Hilye*, IV, 132-141; İbn Abdülber, *el-İstî'âb*, II, 148-149; Serahsî, *el-Mebsût*, VII, 76; X, 83; XI, 58, 53; XII, 52; XVI, 66, 75, 80, 84-85, 91, 102, 121, 122, 145-147; XVII, 8, 14; XXVII, 8, 146; XXIX, 164; Sadrüşşehîd, *Şerhu Edebi'l-kâdî li'l-Haşşâf* (nşr. Muhyî Hilâl es-Serhân), Bağdad 1397-98/1977-78, I-IV, tür.yer.; İbn Asâkir, *Târîhu Dimaşk* (Amrî), XXIII, 7-59; İbn Hallikân, *Vefeyât*, II, 460-463; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, XII, 435-445; Zehabî, *A'lâmü'n-nübâlâ*, IV, 100-106; İbn Hacer, *el-İşâbe*, Beyrut 1995, II, 70; III, 270-272; V, 92; VI, 230; J. Schacht, *The Origins of Muhammadan Jurisprudence*, Oxford 1950, s. 228-229; Sezgin, *GAS* (Ar.), I/3, s. 16-17; Wensinck, *el-Mu'cem*, VIII, 118; H. Motzki, *Die Anfänge der islamischen Jurisprudenz*, Stuttgart 1991, s. 29, 152-153; K. A. Fariq, "An Early Muslim Judge, Shurayh", *IC*, XXX/4 (1956), s. 287-308; E. Kohlberg, "Shurayh", *EI*² (İng.), IX, 508-509; Şükrü Özen, "İbn Şübrüme", *DİA*, XX, 380.

ŞÜKRÜ ÖZEN

KÂDÎ et-TENÛHÎ

(bk. TENÛHÎ, Ali b. Muhammed).

KÂDÎHAN

(قاضیخان)

Ebû'l-Mehâsin Fahrüddîn Hasen b. Mansûr b. Mahmûd el-Özkendî el-Fergânî (ö. 592/1196)

Fetâvâ'sıyla tanınan Hanefî fakihî.

Mâverâünnehir'de Fergana bölgesinde bulunan Özkent (Özcend) şehridendir. Bir ulemâ ailesine mensup olup Kâdîhan lakabıyla tanınmıştır. Babasının amcaza-

desi Zahirüddin Hasan b. Ali el-Merginânî'den ders aldı. Diğer hocaları arasında Ebû İshak es-Saffâr ve Ebû İshak Nizâmeddin İbrâhîm b. Ali el-Merginânî'nin adları geçmektedir. Kendisinden Şemsüleimme el-Kerderî, Mahmûd b. Ahmed el-Hasîrî, Muhammed b. Es'ad el-Fergânî gibi âlimler faydalandı. Kâdîhan 15 Ramazan 592'de (12 Ağustos 1196) vefat etti.

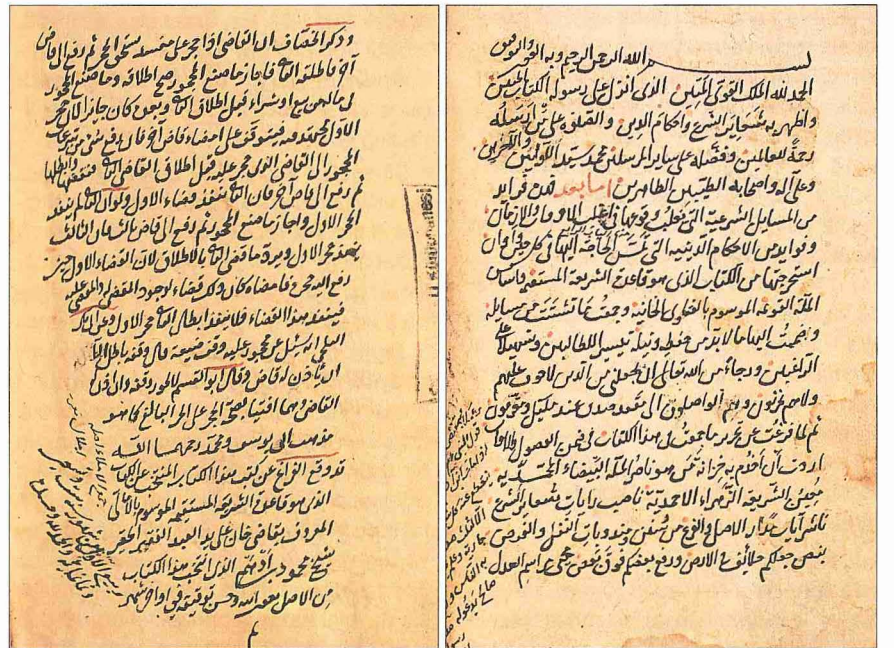
Talebesi Hasîrî'nin "fahriülle, rûknü-lislâm, müftî's-Şark, bakıyyetü's-selef" gibi lakaplarla övdüğü Kâdîhan'ı (Temîmî, III, 116) İbnü'l-Fuâtî üstün kadılardan ve seçkin râvilerden biri olarak anar. İbn Kutluboğa, Hanefî mezhebi içindeki görüşlerden onun "sahih" olarak değerlendirdiklerinin (meselâ bk. *Fetâvâ*, III, 26, 34, 39, 221, 259, 261, 265, 280, 290, 293, 298, 482, 538) diğer âlimlerce bu şekilde kabul edilen görüşlere tercih edileceğini belirtirken (Leknevî, s. 65) Kemalpaşazâde yaptığı müctehid tasnifinde kendisini "mesâilde müctehid" grubunda gösterir. Gerek Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî'nin eserlerine yazdığı şerhler, gerekse *Fetâvâ*'sında Ebû Hanîfe ve talebeleriyle diğer Hanefî âlimlerinin görüşlerini zikrederken yaptığı değerlendirme ve tercihler onun ichtihad ehliyetini göstermektedir.

Eserleri. 1. *Fetâvâ Kâdîhân*. Kaynaklarda *el-Fetâvâ'l-Hânîyye* veya kısaca *el-Hânîyye* olarak da anılan eser, Hanefî mezhebinde yazılan en muteber ve yaygın fetva kitaplarından biridir. Kâtib Çelebi eserin imlâsına 10 Muharrem 578'de (16 Mayıs 1182) başladığını belirtmekte (*Keşfü'z-zunûn*, II, 1227), girişten ve çeşitli yerlerdeki, "Musannif dedi, efendimiz dedi" gibi ifadelerden imlâ yoluyla yazıldığı anlaşılmaktadır. Nitekim Berlin Staatsbibliothek'te esere ait bir nüshada (nr. Lbg. 459) "Kâdîhan'ın *Fetâvâ*'sı olan *el-Emâlî*'nin dördüncü cildi" ibaresi yer almakta (Ahlwardt, IV, 258), *Fetâvâ*'dan seçmeler yapan Mahmûd b. Edhem de gerek baş taraftaki fihristte gerekse ferâğ kaydında eserden "Fetâvâ Kâdîhân diye bilinen *el-Emâlî*" şeklinde söz etmektedir. Fetva verme usulüyle ilgili kısa bir girişle başlayan ve klasik fıkıh kitaplarının sistematigine göre düzenlenen eserde sıkça vuku bulan meseleler toplanmış, Hanefî imamlarıyla mütekaddimîn ve müteahhirîn ulemâının fikirlerine yer verilmiştir. Ebû Hanîfe ile talebeleri arasındaki görüş ayrılıkları kaydedilirken bir konuda müteahhirîn ulemâdan farklı görüş-

ler nakledilmişse bunlardan yalnız bir iki tanesi zikredilmiş; sahih, kuvvetli, fetva ya esas olan, ihtiyata daha yakın sayılan görüşlere işaret edilmiştir. Eserde hükümlerin delillerine yer verilmemiş, diğer mezhep imamlarından Şâfiî'nin görüşleri bazan (meselâ bk. I, 73, 75, 81, 343, 354, 355, 358, 363-366, 393, 416-417, 438-440; III, 52, 104, 125, 194, 199, 229-230, 248), İmam Mâlik ile (meselâ bk. I, 331, 335, 355, 356) bir kısım tâbiîn ulemâsının görüşleri de nâdiren zikredilmiştir. Müteahhir âlimlerin görüşleri verilirken Irak, Buhara, Belh ve Semerkant gibi bölge ve şehir ulemâsına atıfta bulunulması bunların görüşleri, usul ve metotlarının tesbiti bakımından önem taşımaktadır. Müellifin kendi görüş ve değerlendirmeleri yanında (II, 40, 56-57, 60, 202, 438, 445, 446-449; III, 181, 254, 266) dönemindeki örfe ve uygulamada tercih edilen görüşlere de işaret etmesi (I, 335, 375, 426, 429, 434; II, 13, 51, 83, 92, 110, 465; III, 8, 57, 297) ve yine çevrenin etkisiyle başta nikâh, talâk, ıtk ve yemin bölümleri olmak üzere Farsça kelime ve terkiplere sıkça yer vermesi eserin dikkat çeken diğer özellikleridir. *Fetâvâ*'da nakledilen görüşler için genellikle müellif adı verilmiş olup kitap adı çok az zikredilmiş, Ebû Bekir

Muhammed b. Fazl el-Buhârî, Ebû'l-Leys el-Fakîh es-Semerkandî, Şemsüleimme el-Halvânî, Şemsüleimme es-Serahsî, Hâherzâde, Hassâf, Ebû'l-Kâsim es-Saffâr, Ali b. Hüseyin es-Suğdî, Nâtîfî, Ebû Bekir el-Belhî gibi âlimlere sıkça atıfta bulunulmuştur. İlmî kıymeti, üslûbunun güzelliği ve muhtevasının özlü oluşu bakımından çok tutulan, daha sonraki eserlerde ve özellikle *el-Fetâvâ'l-Hindîyye*'de sık sık anılan *Fetâvâ Kâdîhân*'ın çeşitli baskıları yapılmıştır (I-IV, Kalkûta 1251; Hint 1272; I-IV, Leknev 1293-1295, Sirâceddin el-Üşî'nin *el-Fetâvâ's-Sirâciyye*'sinin kenarında; I-III, Kahire 1282; Bulak 1310-1311, *el-Fetâvâ'l-Hindîyye*'nin ilk üç cildinin kenarında). Nakşî meşâyihinden olduğu kaydedilen Şeyh Mahmûd b. Edhem Amasyevî (*Osmanlı Müellifleri*, I, 160; ayrıca bk. *Keşfü'z-zunûn*, II, 1505, 1770), en çok karşılaşılan meselelerle ilgili fetvaları *Fetâvâ Kâdîhân*'dan derleyerek telif ettiği eseri II. Bayezid'e ithaf etmiştir. Müellifin bir ad vermediği kitap müellif hattı nüshanın kapağında *Muhtasarü Kâdîhân* (Süleymaniye Ktp., Yozgat, nr. 317, istinsah yılı 896), diğer bir nüshada *Muntehabü'l-Fetâvâ'l-Hânîyye* (Süleymaniye Ktp., Şehid Ali Paşa, nr. 1080) şeklinde kaydedilmiştir. Saraybos-

Mahmûd b. Edhem Amasyevî'nin *Muhtasarü Kâdîhân* adlı eserinin ilk ve son sayfaları (Süleymaniye Ktp., Yozgat, nr. 317)

na Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi'nde kayıtlı (nr. 724) *Muhtasarı Fetâvâ Kâdîhân* da bu eser olmalıdır. Süleymaniye Kütüphanesi'ndeki ikinci nüshada müellif adı anılmamakla birlikte bunun muhtevası müellif nüshasıyla aynı olup kütüphane kayıtlarında her iki nüshanın Ahîzâde Yûsuf Efendi'ye nisbet edilmesi yanlışır. Bu hata *Keşfü'z-zunûn*'da mevcut (II, 1227), Ahîzâde'nin bu eseri ihtisar ettiğine dair kayıttan kaynaklanmış olmalıdır. Kimliği bilinmeyen bir kişi tarafından eserin fihristi hazırlanarak ana başlıklar ve alt bölümler halinde meseleler kaydedilmiş, bu arada birçok meselenin hükmü zikredildiğinden eser aynı zamanda bir ihtisar niteliği kazanmıştır. Nitekim çeşitli nüshaların kapağında adı *Tertibü Kâdîhân* (Süleymaniye Ktp., Kasîdecizâde Süleyman Sırrı, nr. 296, eksik nüsha), *Muhtasarı Kâdîhân* (Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, nr. 1235), *Muhtasarı Fetâvâ Kâdîhân* (Gazi Hüsrev Bey Ktp., nr. 3931) ve *Zübdetü Fetâvâ Kâdîhân* (yazma nüshada *Fetâvâ Zübdeti Kâdîhân*, Nuruosmaniye Ktp., nr. 1959) olarak kaydedilmiştir. Son nüshanın başlığında eser Çivizâde Mehmed Efendi'ye nisbet edilmiş olup *Keşfü'z-zunûn*'da, *Fetâvâ Kâdîhân*'ın meselelerinin Çivizâde Mehmed Efendi'nin isteği

üzere talebesi Muhammed b. Mustafa es-Sûfî tarafından tertip edildiğine dair verilen bilgi de (II, 1227) bu kaydı destekler mahiyettedir. VIII. (XIV.) yüzyıl âlimlerinden Ebû Ahmed Eşref b. Yûsuf b. İnâl et-Tîrâzî eseri *Maḥkemetü's-Sultân Muhtasarı* (fi muhtasarı) *Fetâvâ Kâdîhân* adıyla ihtisar etmiştir (Hidiviyeye Ktp., nr. 1353; telif tarihi 11 Şevval 761 [25 Ağustos 1360]; ayrıca bk. *İzâhu'l-meknûn*, II, 444; Brockelmann, *GAL*, I, 465; *Suppl.*, I, 644). Bazı kütüphane kayıtlarında görülen *Munteḥabü Fetâvâ Kâdîhân* (İÜ Ktp., nr. 5355) ve *Hulâsa-i Fetâvâ-yı Kâdîhân* (Çorum İl Halk Ktp., nr. 1703) adlı eserler de anılan ihtisarlardan biri olmalıdır.

2. *Şerḥu'l-Câmi'i's-sağir*. Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî'nin, "zâhirü'r-rivâye" diye anılan ve Hanefî mezhebinin ilk temel kaynaklarını oluşturan eserlerinden *el-Câmi'u's-sağir*'in önemli şerhlerinden biridir. Eserde metin ve şerh birbirinden ayırt edilmeyecek şekilde karışık olarak verilmiş, müellif *Fetâvâ*'da olduğu gibi Ebû Hanîfe ve talebeleri yanında diğer Hanefî âlimleri, İmam Şâfiî ve bazan da İmam Mâlik ve tâbiîn müctehidlerinin görüşlerini zikrederek kendi görüş ve tercihlerini de kaydetmiştir (Süleyma-

niye Ktp., Yenicami, nr. 436, Fâtih, nr. 1687, 1690; ayrıca bk. Sezgin, I, 429). 3. *Şerḥu'z-Ziyâdât*. Şeybânî'nin zâhirü'r-rivâye eserlerinden *ez-Ziyâdât*'ın şerhidir (Süleymaniye Ktp., Lâleli, nr. 974, Fâtih, nr. 1706, 1708; ayrıca bk. a.g.e., I, 423). Kitap, Kâdîhan'ın talebelerinden Hasîrî'nin öğrencisi olan Süleyman b. Ebû'l-İz el-Ezraî tarafından (Kureşî, II, 237; Leknevî, s. 80-81) *el-Munteḥabü's-Süleymânî* adıyla ihtisar edilmiş (Süleymaniye Ktp., Çorlulu Ali Paşa, nr. 238, vr. 1-53; Yenicami, nr. 395, vr. 1-99), bu muhtasara da Muhammed b. Mahmûd es-Sedîdî ez-Zevzenî *Melâkü'l-ifâdât fi şerḥi'z-Ziyâdât* adıyla bir şerh yazmıştır (Süleymaniye Ktp., Çorlulu Ali Paşa, nr. 238, vr. 54-216).

Kaynaklarda Kâdîhan'ın ayrıca *el-Emâli*, *Şerḥu Edebi'l-Kâdî li'l-Ḥaşşâf*, *el-Vâkı'ât*, *el-Mehâdır*, *Şerḥu'l-Câmi'i'l-kebîr* adlı eserlerinin bulunduğu belirtilmiş, Zehebî *el-Emâlî*'yi gördüğünü söylemiştir. Ancak bu kitabın, yine imlâ yoluyla telif edilen ve bazan *el-Emâlî* diye anıldığı görülen *Fetâvâ*'dan başka bir eser olup olmadığı bilinmemektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Kâdîhan, *Fetâvâ*, tür.yer.; İbnü'l-Fuvatî, *Telḥiṣu Mecma'i'l-âdâb* (nşr. Mustafa Cevâd), Dimaşq 1965, IV/3, s. 153; Zehebî, *Al'âmü'n-nübela*, XXI, 231-232; Kureşî, *el-Cevâhirü'l-muḍıyye*, II, 37, 93, 237; İbn Kutluboğa, *Tâcû't-terâcim fi men şannefe mine'l-Hanefiyye* (nşr. İbrâhim Sâlih), Beyrut 1412/1992, s. 89; Temimî, *et-Taḥkâtü's-seniyye*, I, 185-186, 216; III, 116-117; *Keşfü'z-zunûn*, I, 135, 569; II, 1227, 1505, 1770; Leknevî, *el-Fevâ'idü'l-behiyye*, s. 62-63, 64-65, 80-81, 121, 122, 185; Bahâ Ahmed el-Meyhî - Muhammed el-Biblâvî, *Fihristü'l-kütübü'l-'Arabiyyeti'l-maḥfûza bi'l-Kütübḥaneti'l-Hidiviyeye*, Kahire 1306, III, 124-125; Ahlwardt, *Verzeichnis*, IV, 258; Serkis, *Ma'cem*, I, 498, 500, 1487; Brockelmann, *GAL*, I, 465; *Suppl.*, I, 289, 644; II, 1270; *İzâhu'l-meknûn*, II, 444; Sezgin, *GAS*, I, 423, 429; Yusuf Ziya Kavakcı, *XI ve XII. Asırlarda Karahanlılar Devrinde Mâvâra' al-Nahr İslâm Hukukçuları*, Ankara 1976, s. 126-128; Kasım Dobraca, *Katalog Arapskih, Turskih i Perzijskih Rukopisa*, Sarajevo 1979, II, 727-730; Ahmet Özel, *Hanefî Fıkıh Âlimleri*, Ankara 1990, s. 56-57; Th. W. Juynboll - Y. Linant de Bellefonds, "Kâdî Khân", *EP* (İng.), IV, 377.

AHMET ÖZEL

KÂDİLEŞKER

(bk. KAZASKER).

KADİM

(bk. KIDEM).

Kâdîhan'ın *Şerḥu'l-Câmi'i's-sağir* adlı eserinin ilk iki sayfası (Süleymaniye Ktp., Fâtih, nr. 1687)

